

SAMHÄLLSUTVECKLINGSKONTOR SAM
VA-ingenjör
Andreas JacobsKOMMUNSTYRELSEN
2022-11-14

Genomförandebeslut för anläggning av ny dagvattendamm vid Hägernäsviken

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt stadsbyggnadsnämnden att genomföra projektet ny dagvattendamm vid Hägernäsviken, kallad Hägernäsdammen.
2. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna att projektbudget inarbetas i verksamhetsplanen för 2023 enligt *Bilaga – Upphandling av ny dagvattendamm Hägernäsviken (sekretess)*.

Sammanfattning

Vid Hägernäsvikens västra strand ska en ny dagvattendamm och våtmark anläggas. Kraftigt förorenat dagvatten från Arninge verksamhetsområde rinner idag ut i den känsliga Hägernäsviken som är i behov av förbättrad vattenkvalitet för att klara uppsatta miljökvalitetsnormer. Den nya anläggningen är prioriterad i kommunens *Handlingsplan för god ytvattenstatus*. Anläggningen förväntas rena en betydande del av föroreningarna i dagvattnet och samtidigt öka naturvärdena i området.

Anläggandet förväntas starta så snart erforderliga tillstånd finns på plats. Detta innefattar bland annat godkänd vattenverksamhet, marklov samt strandskyddsdispens. På grund av det osäkra ekonomiska läget i Sverige kan tid för projektgenomförandet komma att justeras.

Stadsbyggnadsnämnden behandlar ärendet vid sitt sammanträde den 18 oktober 2022.

Ärendet

Projektet syftar till att anlägga en ny dagvattendamm och en stor våtmark som däms upp ovanpå mark i befintlig sumpskog vid Hägernäsvikens västra strand (se bild). Till anläggningen ska ledas dagvatten från Arninge verksamhetsområde som genererar stora volymer kraftigt förorenat dagvatten. Projektet består av flera delar. Anläggande av en låg men lång vall längs med strandkanten som ska möjliggöra uppdämning av det stora sumpskogsområdet. I södra änden av området ska anläggas en fördamm där den huvudsakliga sedimentationen av partiklar som inkommer med tillrinnande dagvatten ska ske. Projektet kommer förutom dagvattenreningen även att innebära stora fördelar för den biologiska mångfalden och för det rörliga friluftslivet. Tack vare det gynnsamma läget, där vi utan omfattande schakt istället kan dämna vatten ovan mark, kan vi med enkla medel nyttja och förstärka de kvalitéer som den stora alsumpskogen ger.

En vall (gul) anläggs vid strandkanten så att ett befintligt sumpskogsområde vallas in. Dagvattnet som mynnar ut ur en dagvattentunnel i södra delen av området leds först till en damm (mörkblå) som ska grävas, och däms därefter upp på mark i sumpskogen (ljusblå). Befintlig nyanlagd damm norr om området ansluts till våtmarken som skapas i sumpskogen. Utloppet från våtmarksanläggningen sker via en fiskanpassad passage i norra delen av den yttre vallen. Gula pilar visar vattnets väg.

Tillrinningsområdet är nästan 80 hektar stort och belastar vattenmiljön i Hägernäsviken där det idag rinner ut mer eller mindre orenat. Tillförseln av

föroreningar ligger omkring 120 kg fosfor och 1700 kg kväve per år och vattnet innehåller förstås även betydande mängder av andra föroreningar samt en hel del flytande skräp och andra orenligheter. Den totala reningseffekten för den nya anläggningen bedöms bli så mycket som omkring 65 % för fosfor, något mera för metaller och något mindre för kväve. För detta stora och kraftigt förorenade avrinningsområde innebär det en rening om hela ca 80 kg fosfor per år.

Hägernäsviken är en del i kommunens miljöövervakning och den provtas regelbundet. Uppmätta halter visar på höga halter av totalfosfor och totalkväve från år till år. Hägernäsviken, som är en del av Stora Värtan, bedöms ha dålig till otillfredsställande status enligt EU:s vattendirektiv och uppnår inte uppsatta miljökvalitetsnormer. De höga fosfathalter som uppmäts vid såväl ytan som i bottenvattnet tolkas som ett tecken på stor tillförsel från land och även frisättning från bottenarna sommartid. Hägernäsviken och Stora Värtan är i stort behov av förbättrad vattenkvalitet.

En ekologisk utredning har genomförts av kommunens ekolog som där reder ut vad som tidigare är känt om platsen och hur platsens växter och djur kan påverkas av projektet. Projektet bedöms ha en mycket liten negativ påverkan på naturvärdena inom området. I projektet ingår mindre åtgärder för att avhjälpa eller kompensera för den negativa påverkan som ändå uppstår. Utöver detta kommer projektet i sig att bidra till ökade naturvärden på många olika sätt och bli ett välbehövligt tillskott i området eftersom anläggningens olika delar kommer att gynna bl.a. groddjur, fågelliv, fiskbestånd, polinatörer mm.

Området där anläggningen ska placeras är den enda kvarvarande möjligheten att ordna med dagvattenrening för detta dagvattenflöde som numera är högst prioriterat i Täby kommuns handlingsplan för god ytvattenstatus (efter Prästgårdsdammen som pågår). Andra lokaliseringar har noga utretts och den nu projekterade placeringen vid dagvattentunnelns mynning blir den både tekniskt och miljömässigt lämpligaste trots att det innebär stora geotekniska utmaningar. Marken har mycket dålig stabilitet och utgörs av bland annat kvicklera. Den dåliga marken gör att förstärkning med KC-pelare blir nödvändig såväl för grävning av damm som för uppbyggnad av vall.

Utförandeentreprenad, Upphandlingen genomförs som förenklat förfarande i enlighet med lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kommer att antas utifrån tilldelningsgrunden pris. Detta innebär att samtliga kvalitetskriterier är fastställda i upphandlingsdokumenten. Denna upphandling har för avsikt att kontraktera en

entreprenör för grundläggningsarbeten. Ytskiktsarbeten kommer att avropas via ramavtalsentreprenör för att kunna tillgodogöra sig lera från ett annat projekt.

Ekonomiska överväganden

VA-verksamheten i Täby är finansierad genom VA-avgifter vars belopp framgår av Täby kommuns VA-taxa. Avgifterna får bestämmas som anläggningsavgifter och bruksavgifter. Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska täcka de kostnader som krävs för att ordna en allmän VA-anläggning. Bruksavgiften är en periodisk avgift för att täcka drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader som inte täcks av anläggningsavgiften. Kostnaderna för Hägernäsdammen finansieras genom bruksavgifter och statligt bidrag.

Övrig information i ekonomiska överväganden bedöms omfattas av sekretess i enlighet med offentlighets- och sekretesslag (2009:400) (OSL) 19 kap. 3 §. Informationen omfattas av sekretess till dess att upphandlingen annonserats. För information om ekonomiska överväganden se separat Bilaga – Upphandling av ny dagvattendamm vid Hägernäsviken (sekretess).

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef

Bilagor

1. Upphandling av ny dagvattendamm Hägernäsviken (sekretess).
2. Tjänsteutlåtande från stadsbyggnadsnämnden, daterat den 5 september 2022
3. Protokollsutdrag från stadsbyggnadsnämnden, daterat den 18 oktober 2022

Expedieras

Stadsbyggnadsnämnden

VA-chef Sara Dahlgren

Upphandlare Camilla Klingzell

VA-ingenjör Andreas Jacobs